

**Jednotné právne predpisy pre zmluvu o medzinárodnej
železničnej preprave tovaru
(CIM – dodatok B k Dohovoru)**

**Hlava I
Všeobecné ustanovenia**

**Článok 1
Rozsah platnosti**

- § 1 Tieto jednotné právne predpisy platia pre každú zmluvu o platenej preprave tovaru po železnici, ak miesto prevzatia tovaru na prepravu a miesto určené na vykládku ležia v dvoch rôznych členských štátoch. Platí to bez ohľadu na sídlo a štátnu príslušnosť strán prepravnej zmluvy.
- § 2 Tieto jednotné právne predpisy platia tiež pre všetky zmluvy o platenej preprave tovaru po železnici, ak miesto prevzatia tovaru na prepravu a miesto určené na vykládku leží v dvoch rôznych štátoch, z ktorých je len jeden členským štátom a zmluvné strany sa dohodnú, že zmluva podlieha týmto jednotným právnym predpisom.
- § 3 Tieto jednotné právne predpisy sa uplatnia tiež na medzinárodnú prepravu, ktorá je predmetom jednej zmluvy a ktorá zahŕňa vnútrozemskú cestnú alebo vodnú prepravu členského štátu ako doplnkovú k cezhraničnej preprave po železnici.
- § 4 Tieto jednotné právne predpisy sa uplatnia tiež na medzinárodnú prepravu, ktorá je predmetom jednej zmluvy a ktorá zahŕňa prepravu po mori alebo cezhraničnú prepravu po vnútrozemských vodách ako doplnkovú k cezhraničnej preprave po železnici, ak sa preprava po mori alebo po vnútrozemských vodách vykonáva po tratiach, ktoré sú zapísané do zoznamu liniek podľa článku 24 § 1 Dohovoru.
- § 5 Tieto jednotné právne predpisy sa neuplatnia na prepravy medzi stanicami na území susedných štátov, ak infraštruktúru týchto staníc prevádzkujú jeden alebo viacerí prevádzkovatelia infraštruktúry, ktorí patria len jednému z týchto štátov.
- § 6 Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou iného dohovoru o vykonávaní medzinárodnej prepravy tovaru po železnici, porovnateľného s týmito jednotnými právnymi predpismi a ak podal žiadosť o pristúpenie k Dohovoru, si môže vyhradiť, že tieto jednotné právne predpisy uplatní na svojom území len na časti železničnej infraštruktúry. Táto časť železničnej infraštruktúry musí byť presne označená a musí naväzovať na železničnú infraštruktúru niektorého z členských štátov. Ak štát podal takúto výhradu, platia tieto jednotné právne predpisy len vtedy,
- a) keď miesto prevzatia tovaru na prepravu alebo miesto dodania, ako aj prepravná cesta stanovené v prepravnej zmluve patria do označenej železničnej infraštruktúry, alebo,
 - b) keď označená železničná infraštruktúra spája železničnú infraštruktúru dvoch členských štátov a táto bola v prepravnej zmluve dohodnutá ako prepravná cesta na tranzitnú prepravu.

- § 7 Štát, ktorý uplatnil výhradu podľa § 6, môže kedykoľvek oznámiť depozitárovi, že ju odvoláva. Odvolanie nadobudne účinnosť po jednom mesiaci odo dňa, v ktorom depozitár o tom informoval ostatné členské štáty. Výhrada sa stane neplatnou, ak dohovor uvedený v § 6 prvá veta stratí pre tento štát platnosť.

Článok 2

Verejnoprávne predpisy

Prepravy, na ktoré sa vzťahujú tieto jednotné právne predpisy podliehajú navyše verejnoprávnym predpisom, najmä predpisom o preprave nebezpečného tovaru, colným predpisom a predpisom o ochrane zvierat.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely týchto jednotných právnych predpisov znamená výraz

- a) “dopravca” zmluvného dopravcu, s ktorým odosielateľ uzavrel prepravnú zmluvu podľa týchto jednotných právnych predpisov, alebo po ňom nasledujúcich dopravcov, ktorí zodpovedajú na základe tejto zmluvy;
- b) “vykonávajúci dopravca” dopravcu, ktorý neuzavrel s odosielateľom prepravnú zmluvu, ktorému ale dopravca podľa písmena a) čiastočne alebo úplne zveril vykonávanie prepravy po železnici;
- c) “všeobecné prepravné podmienky” právoplatné podmienky dopravcu vo forme všeobecných obchodných podmienok alebo taríf v každom členskom štáte, ktoré sa uzavretím prepravnej zmluvy stali ich súčasťou;
- d) “intermodálna prepravná jednotka” kontajnery, vymeniteľné nadstavby, návesy alebo iné porovnateľné nákladové jednotky používané v intermodálnej preprave.

Článok 4

Odchýlky

- § 1 Členské štáty môžu uzavrieť dohody, ktoré stanovujú odchýlky od týchto jednotných právnych predpisov výlučne na prepravy medzi dvoma stanicami ležiacim na oboch stranách hranice, ak sa medzi nimi a hranicou nevyskytuje ďalšia stanica.
- § 2 Na prepravu medzi dvoma členskými štátmi tranzitom cez štát, ktorý nie je členským štátom, môžu zúčastnené štáty uzavrieť dohody, ktoré sa odchyľujú od týchto jednotných právnych predpisov.
- § 3 Dohody podľa § 1 a § 2 a nadobudnutie ich platnosti sa oznamujú Medzištátnej organizácii pre medzinárodnú železničnú prepravu. Generálny sekretár Organizácie informuje o tom ostatné členské štáty a zainteresované podniky.

Článok 5

Závazné právo

Ak tieto jednotné právne predpisy výslovne nepovoľujú odchýlky, je každá dohoda, ktorá sa priamo alebo nepriamo odchyľuje od týchto jednotných právnych predpisov, neplatná a právne neúčinná. Neplatnosť týchto dohôd nemá za následok neplatnosť ostatných ustanovení prepravnej zmluvy. Bez ohľadu na to môže dopravca rozšíriť svoju zodpovednosť a svoje povinnosti vyplývajúce z týchto jednotných právnych predpisov.

Hlava II

Uzatváranie a vykonávanie prepravnej zmluvy

Článok 6

Prepravná zmluva

- § 1 Dopravca je na základe prepravnej zmluvy povinný prepraviť za úhradu tovar na miesto určenia a tam ho dodať prijímateľovi.
- § 2 Prepravná zmluva sa uzavrie v nákladnom liste podľa jednotného vzoru. Chýbanie nákladného listu, chyby v ňom alebo jeho strata sa však nedotýkajú ani existencie ani platnosti zmluvy, ktorá naďalej podlieha týmto jednotným právnym predpisom.
- § 3 Nákladný list podpisujú odosielateľ a dopravca. Podpis možno nahradiť odtlačkom pečiatky, strojovým zúčtovacím označením alebo iným vhodným spôsobom.
- § 4 Dopravca potvrdzuje vhodným spôsobom prevzatie tovaru na druhopise nákladného listu a druhopis vráti odosielateľovi.
- § 5 Nákladný list nemá hodnotu konosementu.
- § 6 Na každú zásielku sa musí použiť nákladný list. Ak medzi odosielateľom a dopravcom nebolo dohodnuté inak, môže byť predmetom nákladného listu len tovar jedného vozňa.
- § 7 Pri preprave, ktorá sa dotýka colného územia Európskeho spoločenstva alebo územia, na ktorom sa uplatňuje spoločný postup pri vypravení zásielky, musí byť ku každej zásielke priložený nákladný list, ktorý zodpovedá požiadavkám uvedeným v článku 7.
- § 8 Jednotné vzory nákladných listov stanovujú medzinárodné zväzy dopravcov so súhlasom medzinárodných zväzov zákazníkov a príslušných orgánov pre colné otázky členských štátov, ako aj každej medzištátnej organizácie, ktorá existuje v regionálnom hospodárskom spoločenstve a ktorá disponuje zákonodarnými právomocami v colnej oblasti.
- § 9 Nákladný list, vrátane druhopisu nákladného listu môžu existovať aj vo forme elektronického záznamu dát, ktorý možno zmeniť na čitateľný, písomný doklad. Postupy použité pri zázname a spracovaní dát musia byť funkčne rovnocenné, najmä z hľadiska preukaznosti takto vyhotoveného nákladného listu.

Článok 7 Obsah nákladného listu

§ 1 Nákladný list musí obsahovať tieto údaje:

- a) miesto a dátum vyhotovenia;
- b) meno a adresu odosielateľa;
- c) meno a adresu dopravcu, ktorý uzavrel prepravnú zmluvu;
- d) meno a adresu toho, komu sa tovar skutočne expeduje, ak to nie je dopravca podľa písmena c);
- e) miesto a dátum prevzatia tovaru;
- f) miesto dodania;
- g) meno a adresa prijímateľa;
- h) označenie druhu tovaru a obalu, u nebezpečného tovaru označenie stanovené Poriadkom pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID);
- i) počet kusov tovaru a osobitné značky a čísla potrebné na identifikáciu kusového tovaru;
- j) číslo vozňa pri preprave vozňovej zásielky;
- k) číslo železničného vozidla, ak sa pohybuje na vlastných kolesách a podáva sa na prepravu ako tovar;
- l) pri intermodálnych prepravných jednotkách okrem toho druh, číslo alebo iné znaky potrebné na ich identifikáciu;
- m) hrubú hmotnosť tovaru alebo údaj o množstve v inej forme;
- n) presný zoznam dokladov požadovaných colnými alebo inými orgánmi štátnej správy priložených k nákladnému listu, alebo ktoré sú k dispozícii dopravcovi na bližšie určenom úradnom mieste alebo na zmluvne dohodnutom mieste;
- o) výdavky spojené s prepravou (dovozné, vedľajšie poplatky, clo a ostatné výdavky, ktoré vzniknú od uzavretia zmluvy až po dodanie), ak ich má platiť prijímateľ, alebo iný odkaz na to, že výdavky platí prijímateľ;
- p) údaj, že preprava aj pri opačnej dohode podlieha týmto jednotným právnym predpisom.

§ 2 Prípadne musí nákladný list ďalej obsahovať nasledujúce údaje:

- a) dopravcu povinného vykonať dodanie tovaru pri prepravách vykonávaných po sebe nasledujúcimi dopravcami, ak dal súhlas na zapísanie do nákladného listu;
- b) výdavky, ktoré preberá odosielateľ;
- c) sumu dobierky vybratej pri dodaní tovaru;
- d) hodnotu tovaru a sumu osobitného záujmu na dodaní;
- e) dohodnutú dodaciu lehotu;
- f) dohodnutú prepravnú cestu;
- g) zoznam dokladov odovzdaných dopravcovi, ktoré nie sú uvedené v § 1 písmeno n);

- h) údaje odosielateľa o počte a označení uzáverov umiestených na vozni.
- § 3 Strany prepravnej zmluvy môžu v nákladnom liste uviesť ďalšie údaje, ak to považujú za účelné.

Článok 8

Zodpovednosť za údaje v nákladnom liste

- § 1 Odosielateľ zodpovedá za všetky výdavky a škody, ktoré vzniknú dopravcovi tým, že
- a) údaje odosielateľa v nákladnom liste sú nesprávne, nepresné alebo neúplné, alebo nie sú uvedené na určenom mieste, alebo
 - b) odosielateľ neuviedol údaje predpísané v RID.
- § 2 Ak na požiadanie odosielateľa zaznamená dopravca údaje do nákladného listu, bude sa až do dokázania opaku predpokladať, že dopravca pritom konal v mene odosielateľa.
- § 3 Ak nákladný list neobsahuje údaje uvedené v článku 7 § 1 písmeno p), zodpovedá dopravca za všetky výdavky a škody, ktoré v dôsledku tohto zanedbania vzniknú osobe oprávnenej disponovať tovarom.

Článok 9

Nebezpečný tovar

Ak odosielateľ neuvedie údaje predpísané v RID, môže dopravca, ak si to okolnosti vyžadujú, tovar kedykoľvek vyložiť, zničiť alebo zlikvidovať bez poskytnutia náhrady, ak pri prevzatí tovaru nevedel o jeho nebezpečnom zložení.

Článok 10

Úhrada výdavkov

- § 1 Ak medzi odosielateľom a dopravcom nebolo dohodnuté inak, hradí výdavky (dovozné, doplnujúce poplatky, clo a ostatné výdavky, ktoré vzniknú od uzavretia zmluvy až po dodanie) odosielateľ.
- § 2 Ak sa výdavky podľa dohody medzi odosielateľom a dopravcom poukážu na prijímateľa a tento ani nevyplatí nákladný list, ani neuplatní svoje práva z prepravnej zmluvy podľa článku 17 § 3 a nezmení prepravnú zmluvu podľa článku 18, zostáva povinnosť úhrady výdavkov na odosielateľovi.

Článok 11

Preskúmanie

- § 1 Dopravca je oprávnený kedykoľvek preskúmať, či sú dodržané podmienky prepravy a či sa zásielka zhoduje s údajmi odosielateľa v nákladnom liste. Ak sa preskúmanie vzťahuje na obsah zásielky, vykoná sa podľa možnosti v prítomnosti osoby oprávnenej disponovať tovarom; ak to nie je možné, privolá dopravca dvoch nezávislých svedkov, ak vnútroštátne predpisy štátu, v ktorom sa preskúmanie vykonáva, nestanovujú inak.
- § 2 Ak zásielka nezodpovedá údajom v nákladnom liste, alebo ak nie sú dodržané ustanovenia pre prepravu tovaru podmiennečne pripusteného na prepravu, zaznamená sa výsledok preskúmania v nákladnom liste, ktorý zásielku sprevádza a v druhopise nákladného listu, pokiaľ ho má ešte k dispozícii. V tomto prípade sa tovar zaťažuje výdavkami vynaloženými na preskúmanie, pokiaľ nebudú uhradené ihneď.
- § 3 Ak odosielateľ tovar naloží, môže od dopravcu požadovať, aby preskúmal stav tovaru, jeho obal a správnosť údajov v nákladnom liste pokiaľ ide o počet kusov tovaru, jeho označenie a čísla, ako aj hrubú hmotnosť alebo inak uvedené množstvo. Dopravca je povinný vykonať preskúmanie len vtedy, ak má na jej vykonanie k dispozícii primerané prostriedky. Dopravca má nárok na úhradu výdavkov vynaložených na preskúmanie. Výsledok preskúmania sa zapíše do nákladného listu.

Článok 12

Preukaznosť nákladného listu

- § 1 Pokiaľ sa nedokáže opak, slúži nákladný list ako dôkaz uzavretia a obsahu prepravnej zmluvy a prevzatia tovaru dopravcom.
- § 2 Ak naloží tovar dopravca, dokazuje nákladný list, pokiaľ sa nedokáže opak, že stav tovaru a jeho obalu je v súlade s údajmi v nákladnom liste a ak tieto údaje chýbajú, dokazuje navyše jeho dobrý stav pri prevzatí tovaru dopravcom a správnosť údajov v nákladnom liste, pokiaľ ide o počet prepravovaných kusov, ich označenie a čísla, ako aj hrubú hmotnosť alebo inak uvedené množstvo.
- § 3 Ak naloží tovar odosielateľ, dokazuje nákladný list, pokiaľ sa nedokáže opak, že stav tovaru a jeho obalu je v súlade s údajmi v nákladnom liste, a ak tieto údaje chýbajú, dokazuje navyše jeho dobrý stav a správnosť údajov podľa § 2 len vtedy, ak ich dopravca dodatočne preskúma a v nákladnom liste zaznamená zhodný výsledok podľa preskúmania, ktoré vykonal.
- § 4 Nákladný list však neslúži ako dôkaz, ak vykazuje odôvodnenú výhradu. Výhrada môže byť odôvodnená najmä tým, že dopravca nemal k dispozícii primerané prostriedky na zistenie správnosti údajov v nákladnom liste.

Článok 13

Nakládka a vykládka tovaru

- § 1 Odosielateľ a dopravca sa dohodnú, kto zabezpečí nakládku a vykládku tovaru. Ak dohoda neexistuje, je povinný zabezpečiť nakládku a vykládku kusových zásielok dopravca, zatiaľ čo pri vozňových zásielkach je povinný zabezpečiť nakládku odosielateľ a vykládku po dodaní prijímateľ.
- § 2 Ak tovar nakladá odosielateľ, zodpovedá za všetky nedostatky nakládky a je povinný dopravcovi nahradiť najmä škodu, ktorá mu z tohto dôvodu vznikne. Dopravca musí chybné naloženie dokázať.

Článok 14

Obal

Odosielateľ zodpovedá dopravcovi za všetky škody a výdavky, ktoré mu vzniknú v dôsledku chybného obalu tovaru, okrem prípadu, ak nedostatok bol očividný alebo bol dopravcovi pri prevzatí tovaru známy a napriek tomu prevzal tovar bez výhrady.

Článok 15

Plnenie predpisov orgánov štátnej správy

- § 1 Odosielateľ je povinný priložiť k nákladnému listu dokumenty potrebné na plnenie colných predpisov alebo iných predpisov orgánov štátnej správy pred dodaním tovaru, alebo poskytnúť tieto dokumenty dopravcovi a dať mu k tomu všetky potrebné informácie.
- § 2 Dopravca nie je povinný skontrolovať správnosť a úplnosť týchto dokumentov a informácií. Odosielateľ zodpovedá dopravcovi za všetky škody, ktoré mu vzniknú v dôsledku neposkytnutia týchto dokumentov a informácií, ich neúplnosti alebo nesprávnosti, pokiaľ toto zavinenie nespôsobil dopravca.
- § 3 Dopravca zodpovedá za dôsledky straty alebo nesprávneho použitia dokladov uvedených v nákladnom liste a k nemu priložených alebo dopravcovi odovzdaných dokladov, s výnimkou prípadu, ak strata alebo škoda spôsobená nesprávnym použitím týchto dokladov boli spôsobené okolnosťami, ktoré nemohol dopravca ovplyvniť a ktorých dôsledky nemohol odvrátiť. Nie je však povinný poskytnúť vyššiu náhradu škody ako pri strate tovaru.
- § 4 Odosielateľ môže záznamom v nákladnom liste alebo prijímateľ dispozíciou v zmysle článku 18 § 3 požiadať,
- aby on sám alebo jeho splnomocnenec sa zúčastnili na plnení úkonov podľa colných predpisov alebo predpisov iných orgánov štátnej správy, aby podali všetky informácie a vecné vyhlásenia;
 - aby on sám alebo jeho splnomocnenec plnili úkony podľa colných predpisov alebo predpisov iných orgánov štátnej správy, ak to povoľujú vnútroštátne predpisy štátu, v ktorom sa vykonávajú;
 - aby on sám alebo jeho splnomocnenec bol prítomný pri plnení úkonov podľa colných predpisov alebo predpisov iných orgánov štátnej správy, alebo ich vykonával, platil

clo a iné výdavky, ak takúto platbu povoľujú vnútroštátne predpisy štátu, v ktorom sa vykonávajú.

V týchto prípadoch nesmie prevziať tovar do držby ani odosielateľ ani prijímateľ, ktorý má právo disponovať tovarom, ani ich splnomocnenci.

- § 5 Ak odosielateľ určil na plnenie colných predpisov alebo iných predpisov orgánov štátnej správy miesto, na ktorom to platné predpisy nepovoľujú, alebo ak určil na ich plnenie iný postup, ktorý nie je možné vykonať, dopravca koná tak, ako sa mu javí najvýhodnejšie pre oprávnenú osobu a informuje odosielateľa o vykonaných opatreniach.
- § 6 Ak odosielateľ prevzal na seba úhradu cla, môže dopravca vykonať colné konanie podľa vlastného rozhodnutia počas cesty alebo na mieste určenia.
- § 7 Ak prijímateľ nevyplatí nákladný list v lehote stanovenej predpismi platnými v mieste určenia, môže dopravca postupovať podľa § 5.
- § 8 Odosielateľ je povinný postarať sa o zabalenie a prikrytie tovaru podľa colných predpisov alebo iných predpisov orgánov štátnej správy. Ak odosielateľ tovar nezabalí alebo neprikryje podľa týchto predpisov, môže to zabezpečiť dopravca; vzniknuté výdavky viaznu na tovare.

Článok 16 **Dodacie lehoty**

- § 1 Dodacia lehota sa dohodne medzi odosielateľom a dopravcom. Ak takáto dohoda chýba, nesmie byť dodacia lehota dlhšia ako dodacia lehota stanovená v § 2 až § 4.
- § 2 S výhradou § 3 a § 4 sú maximálne dodacie lehoty nasledovné:
- a) pre vozňové zásielky
 - výpravná lehota 12 hodín,
 - prepravná lehota za každých začatých 400 km 24 hodín;
 - b) pre kusové zásielky:
 - výpravná lehota 24 hodín,
 - prepravná lehota za každých začatých 400 km 24 hodín.
- Vzdialenosť sa vzťahuje na dohodnutú, ak nie je dohodnutá, na najkratšiu možnú prepravnú cestu.

- § 3 Dopravca môže stanoviť prirážky k dodacím lehotám v nasledovných prípadoch:
- a) pre zásielky prepravované
 - po tratiach s rozdielnym rozchodom koľajníc,

- po moriach alebo po vnútrozemských vodných cestách,
 - po ceste, ak neexistuje železničné spojenie;
- b) v mimoriadnych prípadoch, ktoré majú za následok neobvyklý nárast prepravy alebo neobvyklé prevádzkové problémy.

Trvanie prirážok k lehotám musí jednoznačne vyplývať zo všeobecných obchodných podmienok.

- § 4 Dodacia lehota začína prijatím tovaru na prepravu; predlžuje sa o čas pobytu, ktorý nebol zavinený dopravcom. Dodacia lehota neuplynie počas nediel a zákonných sviatkov.

Článok 17

Dodanie

- § 1 Dopravca je povinný odovzdať prijímateľovi nákladný list a dodať tovar na miesto určenia po potvrdení o prevzatí a po zaplatení pohľadávok vyplývajúcich z prepravnej zmluvy.

- § 2 Ak v súlade s predpismi platnými v mieste dodania došlo
- a) k odovzdaniu tovaru colnému alebo daňovému orgánu štátnej správy do ich vybavovacích alebo skladovacích priestorov, ak nie sú pod dozorom dopravcu,
 - b) k uskladneniu tovaru u dopravcu alebo jeho uloženie u špeditéra alebo vo verejnom sklade,
- považuje sa to za dodanie tovaru prijímateľovi.

- § 3 Po príchode tovaru na miesto dodania môže prijímateľ požadovať od dopravcu odovzdanie nákladného listu a dodanie tovaru. Ak sa zistila strata tovaru, alebo ak tovar nedošiel v lehote stanovenej v článku 29 § 1, môže si prijímateľ vo vlastnom mene uplatniť voči dopravcovi svoje práva vyplývajúce z prepravnej zmluvy.

- § 4 Oprávnená osoba môže odmietnuť príjem tovaru aj po vyplatení nákladného listu a zaplatení pohľadávok vyplývajúcich z prepravnej zmluvy dovtedy, kým sa nevyhovie jeho požiadavke zistiť škodu, ktorá podľa jeho tvrdenia nastala.

- § 5 Inak sa dodanie tovaru vykonáva podľa predpisov platných v mieste dodania.

- § 6 Ak bol tovar dodaný prijímateľovi bez predchádzajúceho zaplatenia dobierky, dopravca je povinný nahradiť odosielateľovi škodu až do výšky sumy dobierky, s výhradou uplatnenia postihu voči prijímateľovi.

Článok 18

Právo disponovať tovarom

- § 1 Odosielateľ je oprávnený disponovať tovarom a dodatočne meniť prepravnú zmluvu. Predovšetkým môže požadovať, aby dopravca

- a) tovar ďalej neprepravoval;
 - b) tovar nevydal;
 - c) tovar dodal inému prijímateľovi, než prijímateľovi, ktorý je uvedený v nákladnom liste;
 - d) tovar dodal na inom mieste, než na mieste uvedenom v nákladnom liste.
- § 2 Právo odosielateľa zmeniť prepravnú zmluvu zaniká, aj keď vlastní druhopis nákladného listu, v prípadoch, ak prijímateľ
- a) vyplatil nákladný list;
 - b) prevzal tovar;
 - c) uplatnil svoje práva podľa článku 17 § 3;
 - d) je oprávnený disponovať tovarom podľa § 3; od tohto okamihu dopravca dodržiava nariadenia a príkazy prijímateľa.
- § 3 Prijímateľ má právo meniť prepravnú zmluvu už od vystavenia nákladného listu, ak odosielateľ nezaznamenal protichodnú poznámku do nákladného listu.
- § 4 Právo prijímateľa meniť prepravnú zmluvu zaniká v prípade, ak
- a) vyplatil nákladný list;
 - b) prevzal tovar;
 - c) uplatnil svoje práva podľa článku 17 § 3, alebo
 - d) predpísal podľa § 5, že tovar sa má dodať tretej osobe a táto uplatnila svoje práva podľa článku 17 § 3.
- § 5 Ak prijímateľ predpísal, že sa tovar má dodať tretej osobe, nie je táto oprávnená meniť prepravnú zmluvu.

Článok 19

Uplatnenie dispozičného práva

- § 1 Ak chce odosielateľ alebo v prípade článku 18 § 3 prijímateľ dodatočne zmeniť prepravnú zmluvu, musí predložiť dopravcovi druhopis nákladného listu, do ktorého sa zmeny zapíšu.
- § 2 Odosielateľ alebo v prípade článku 18 § 3 prijímateľ sú povinní nahradiť dopravcovi všetky výdavky a škody, ktoré mu vzniknú uplatnením dodatočných zmien.
- § 3 Realizácia dodatočných zmien musí byť v okamihu, kedy dostala osoba príkaz na ich vykonanie, možná a nesmie prekážať bežnej prevádzke dopravcu a ani spôsobiť škodu odosielateľom alebo prijímateľom iných zásielok.
- § 4 Dodatočné zmeny nesmú viesť k rozdeleniu zásielky.

- § 5 Ak dopravca nemôže vzhľadom na podmienky uvedené v § 3 vykonať príkazy, ktoré dostal, musí o tom neodkladne informovať toho, kto o zmenu požiadal.
- § 6 Dopravca zodpovedá v prípade vlastného zavinenia za následky, ktoré vyplynú z toho, že dodatočnú zmenu nerealizoval, alebo ju realizoval chybne. V žiadnom prípade však nie je povinný poskytnúť vyššiu náhradu škody ako pri strate tovaru.
- § 7 Ak dopravca vykonal zmenu požadovanú odosielateľom bez toho, aby si dal predložiť druhopis nákladného listu, zodpovedá prijímateľovi za škodu spôsobenú z tohto dôvodu, ak bol prijímateľovi odovzdaný druhopis nákladného listu. Dopravca však v žiadnom prípade nie je povinný poskytnúť vyššiu náhradu škody ako pri strate tovaru.

Článok 20

Prepravné prekážky

- § 1 V prípade prepravnej prekážky rozhodne dopravca, či je účelné tovar ďalej prepravovať po zmenenej prepravnej ceste, alebo či je v záujme oprávnenej osoby, aby si od nej vyžiadal príkaz, pričom mu oznámi všetky potrebné údaje, ktoré má k dispozícii.
- § 2 Ak nie je možné v preprave ďalej pokračovať, požiada dopravca osobu oprávnenú disponovať tovarom o príkaz. Ak nemôže dostať dopravca príkaz v primeranej lehote, musí prijať také opatrenia, ktoré sa mu javia ako najlepšie v záujme osoby oprávnenej disponovať tovarom.

Článok 21

Prekážky pri dodaní

- § 1 Ak bráni dodaniu prekážka, musí dopravca o tom bezodkladne informovať odosielateľa a vyžiadať si jeho príkazy, pokiaľ odosielateľ nežiadal zápisom v nákladnom liste o vrátenie tovaru pri jej vzniku.
- § 2 Ak prekážka pri dodaní zanikne skôr, než dopravca dostal príkazy od odosielateľa, odovzdá tovar prijímateľovi. Dopravca o tom bezodkladne informuje odosielateľa.
- § 3 Ak prijímateľ odmietne prevziať tovar, odosielateľ má právo dať príkaz aj vtedy, ak nemôže predložiť druhopis nákladného listu.
- § 4 Ak nastane prekážka pri dodaní po zmene prepravnej zmluvy prijímateľom podľa článku 18 § 3 až § 5, dopravca je povinný informovať o nej prijímateľa.

Článok 22

Dôsledky prepravných prekážok a prekážok pri dodaní

- § 1 Dopravca má nárok na náhradu výdavkov, ktoré mu vzniknú tým, že
- a) si vyžiada príkazy,
 - b) uplatňuje príkazy,

- c) nedostane ním požadované príkazy, alebo ich nedostane včas,
 - d) vykoná rozhodnutie podľa článku 20 § 1 bez požiadania o príkaz, okrem prípadu, ak tieto výdavky vznikli jeho zavinením. Môže predovšetkým zvýšiť dovoznú po skutočnej prepravnej ceste a uplatniť primeranú dodaciu lehotu.
- § 2 V prípadoch uvedených v článku 20 § 2 a v článku 21 § 1 môže dopravca tovar ihneď vyložiť na náklady osoby oprávnenej ním disponovať; po vyložení sa považuje preprava za skončenú. Dopravca potom musí tovar uschovať pre osobu oprávnenú ním disponovať. Môže ho však zveriť aj tretej osobe, pričom zodpovedá len za jej svedomitý výber. Na tovare viaznu pohľadávky vyplývajúce z prepravnej zmluvy a všetky iné výdavky.
- § 3 Dopravca môže dať tovar predat' bez toho, aby počkal na príkazy osoby oprávnenej ním disponovať, ak ide o tovar podliehajúci skaze, alebo ak stav tovaru oprávňuje takéto opatrenie, alebo ak by výdavky na jeho úschovu neboli primerané jeho hodnote. Tovar môže dať predat' aj vtedy, ak počas primeranej lehoty nedostane od osoby oprávnenej ním disponovať opačné príkazy, ktorých splnenie môžu byť od neho oprávnene požadované.
- § 4 Ak bol tovar predaný, musí sa tržba z predaja po odpočítaní výdavkov viaznucich na tovare dať k dispozícii osobe oprávnenej ním disponovať. Ak je tržba menšia ako výdavky, rozdiel musí zaplatiť odosielateľ.
- § 5 Spôsob predaja sa určuje podľa zákonov a predpisov alebo podľa zvykov platných v mieste, kde sa tovar nachádza.
- § 6 Ak odosielateľ nedá pri prekážkach v preprave a pri dodaní v primeranom čase príkaz a nie je nemožné ich odstrániť podľa § 2 a § 3, dopravca môže tovar zaslať späť odosielateľovi na jeho náklady, alebo ak je to oprávnené, môže ho zničiť.

Hlava III Zodpovednosť

Článok 23 Zásady zodpovednosti

- § 1 Dopravca zodpovedá za škodu vzniknutú úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením tovaru v čase od prevzatia tovaru po jeho dodanie a za škodu vzniknutú prekročením dodacej lehoty, a to nezávisle od toho, ktorá železničná infraštruktúra sa využíva.
- § 2 Dopravca je oslobodený od tejto zodpovednosti, ak strata, poškodenie alebo prekročenie dodacej lehoty boli zapríčinené oprávnenou osobou, príkazom oprávnenej osoby, ktorý nevyplýva zo zavinenia dopravcu, špecifickými chybami tovaru (vnútorná skaza, úbytok tovaru atď.) alebo okolnosťami, ktorým dopravca nemohol zabrániť a ich následky nemohol odvrátiť.

- § 3 Dopravca je od tejto zodpovednosti oslobodený, ak strata alebo poškodenie vznikli z osobitného nebezpečenstva spojeného s jednou alebo niekoľkými z nasledujúcich skutočností:
- a) preprava v otvorenom vozni podľa všeobecných prepravných podmienok, alebo ak to bolo výslovne dohodnuté a zaznamenané v nákladnom liste; s výhradou škôd spôsobených na tovare vplyvom poveternostných podmienok sa tovar prepravovaný v intermodálnych prepravných jednotkách a v uzavretých cestných vozidlách na železničných vozňoch nepovažuje za tovar prepravovaný v otvorených vozňoch; ak odosielateľ použije na prepravu tovaru v otvorenom vozni prikrytie, dopravca zodpovedá len v rozsahu povinností, ktoré mu vyplývajú z prepravy v otvorenom vozni bez prikrytia, a to dokonca aj vtedy, ak ide o tovary, ktoré sa podľa všeobecných prepravných podmienok neprepravujú v otvorených vozňoch;
 - b) chýbanie obalu alebo chybný obal pri tovare, ktorý je vzhľadom na svoju vlastnosť vystavený riziku straty alebo poškodeniu pri jeho nezabalení alebo nedostatočnom zabalení;
 - c) nakladanie tovaru odosielateľom, alebo vykladanie tovaru prijímateľom;
 - d) prirodzené vlastnosti určitého druhu tovaru, v dôsledku ktorých sú vystavené nebezpečenstvu úplnej alebo čiastočnej straty alebo poškodeniu, predovšetkým lomu, korózii, vnútornej skaze, vysychaniu, rozdrobeniu;
 - e) nesprávne, nepresné alebo neúplné označenie alebo číslovanie kusov tovaru;
 - f) preprava živých zvierat;
 - g) preprava, ktorá podľa príslušných predpisov alebo podľa dohody, uzavretej medzi odosielateľom a dopravcom a uvedenej v nákladnom liste, musí byť sprevádzaná, ak strata alebo poškodenie vznikli z nebezpečenstva, ktorému sa malo zabrániť sprevádzaním.

Článok 24

Zodpovednosť pri preprave železničných vozidiel ako tovaru

- § 1 Pri preprave železničných vozidiel, ktoré sa pohybujú na vlastných kolesách a boli podané ako tovar, zodpovedá dopravca za škodu vzniknutú stratou alebo poškodením železničného vozidla alebo jeho súčastí v čase od prevzatia až po dodanie a za škodu vzniknutú prekročením dodacej lehoty, ak nedokáže, že škoda nebola spôsobená jeho zavinením.
- § 2 Dopravca nezodpovedá za stratu voľných súčastí, ktoré nie sú zapísané na pozdĺžnych stranách vozňa alebo na zozname umiestenom na vozni.

Článok 25

Dôkazné bremeno

- § 1 Podat' dôkaz o tom, že strata, poškodenie alebo prekročenie dodacej lehoty boli spôsobené niektorou zo skutočností uvedených v článku 23 § 2, prislúcha dopravcovi.

- § 2 Ak dopravca preukáže, že strata alebo poškodenie mohli vzniknúť podľa okolností prípadu z jedného alebo viacerých osobitných nebezpečenstiev uvedených v článku 23 § 3, platí domnienka, že škoda vznikla z tohto dôvodu. Oprávnená osoba má však právo dokázať, že škoda buď nevznikla z jedného z týchto nebezpečenstiev alebo vznikla aj z iných dôvodov.
- § 3 Táto domnienka podľa § 2 neplatí v prípade článku 23 § 3 písmeno a), ak ide o mimoriadne veľkú stratu alebo o stratu celých kusov tovaru.

Článok 26

Po sebe nasledujúci dopravcovia

Ak je preprava, ktorá je predmetom jednej prepravnej zmluvy, vykonávaná viacerými po sebe nasledujúcimi dopravcami, pristupuje každý dopravca prevzatím tovaru s nákladným listom k prepravnej zmluve v rozsahu podľa tohto nákladného listu a preberá z toho vyplývajúce povinnosti. V tomto prípade zodpovedá každý dopravca za vykonanie prepravy na celej trati až po dodanie.

Článok 27

Vykonávajúci dopravca

- § 1 Ak poverí dopravca vykonávajúceho dopravcu úplne alebo čiastočne vykonávaním prepravy, bez ohľadu na to, či bol na to podľa prepravnej zmluvy oprávnený alebo nie, zostáva dopravca zodpovedný za celú prepravu.
- § 2 Všetky príslušné ustanovenia týchto jednotných právnych predpisov týkajúce sa zodpovednosti dopravcu platia aj pre zodpovednosť vykonávajúceho dopravcu za prepravu, ktorú vykonáva. Články 36 a 41 sa uplatnia, ak sa uplatnia nároky voči zamestnancom a iným osobám, ktorých službu využíva vykonávajúcí dopravca pri vykonávaní prepravy.
- § 3 Osobitná dohoda, podľa ktorej preberá dopravca povinnosti, ktoré mu neboli uložené týmito jednotnými právnymi predpismi, alebo ak sa zriekne práv, ktoré mu poskytujú tieto jednotné právne predpisy, sa vzťahuje na vykonávajúceho dopravcu len vtedy, ak s tým výslovne písomne súhlasil. Nezávisle od toho, či vykonávajúcí dopravca takýto súhlas dal, zostáva dopravca viazaný povinnosťami alebo vyhlásením o ich zrieknutí sa vyplývajúcimi z takejto osobitnej dohody.
- § 4 Dopravca a vykonávajúcí dopravca zodpovedajú ako spoloční dlžníci.
- § 5 Celková suma odškodnenia, ktorú možno požiadať od dopravcu, vykonávajúceho dopravcu, ako aj od ich zamestnancov a iných osôb, ktorých službu využívajú pri vykonaní prepravy, nesmie presiahnuť najvyššie sumy stanovené v týchto jednotných predpisoch.
- § 6 Týmto článkom nie sú dotknuté práva dopravcu a vykonávajúceho dopravcu na vzájomný postih.

Článok 28

Domnienka o škode pri novom podaní

- § 1 Ak zásielka podaná na prepravu podľa týchto jednotných právnych predpisov sa znovu podá podľa tých istých právnych predpisov a ak sa zistí čiastočná strata alebo poškodenie zásielky po tomto novom podaní, platí domnienka, že čiastočná strata alebo poškodenie vznikli počas poslednej prepravnej zmluvy, pokiaľ zásielka zostala v držbe dopravcu a bola novo podaná bez zmeny v takom stave, v akom došla na miesto nového podania.
- § 2 Táto domnienka platí aj vtedy, ak prepravná zmluva predchádzajúca novému podaniu nepodliehala týmto jednotným právnym predpisom, pokiaľ by sa tieto uplatnili pri priamom podaní z pôvodného miesta odoslania až na miesto konečného dodania.
- § 3 Táto domnienka platí aj vtedy, ak prepravná zmluva predchádzajúca novému podaniu podliehala inej porovnateľnej medzinárodnej dohode o medzinárodnej železničnej preprave a táto obsahuje rovnakú právnu domnienku v prospech zásielok podaných podľa týchto jednotných právnych predpisov.

Článok 29

Domnienka o strate tovaru

- § 1 Oprávnená osoba môže bez ďalšieho dôkazu považovať tovar za stratený, ak nebol dodaný prijímateľovi, alebo ak mu nebol prichystaný k dispozícii do 30 dní po uplynutí dodacej lehoty.
- § 2 Oprávnená osoba môže pri prijatí odškodnenia za stratený tovar písomne požiadať, aby bola bezodkladne informovaná, ak sa tovar znovu nájde od jedného roka po zaplatení odškodnenia. Dopravca vystaví potvrdenie o tejto požiadavke.
- § 3 Oprávnená osoba môže do 30 dní po prijatí správy podľa § 2 požiadať, aby jej bol tovar dodaný po zaplatení pohľadávok vyplývajúcich z prepravnej zmluvy a po vrátení prijatého odškodnenia, prípadne odrátajúc výdavky zahrnuté v odškodnení. Má však nárok na náhradu škody za prekročenie dodacej lehoty podľa článku 33 a 35.
- § 4 Ak nebola uplatnená požiadavka podľa § 2, alebo ak nebol daný žiaden príkaz v lehote stanovenej v § 3, alebo ak sa tovar nájde neskôr ako po roku od zaplatenia odškodnenia, zaobchádza s ním dopravca podľa predpisov platných v mieste, kde sa tovar nachádza.

Článok 30

Odškodnenie pri strate

- § 1 Pri úplnej alebo čiastočnej strate tovaru je dopravca povinný bez ďalšej náhrady škody zaplatiť odškodnenie, ktoré sa vypočíta podľa ceny na burze, prípadne podľa trhovej ceny a ak nie sú k dispozícii, podľa bežnej hodnoty tovaru rovnakého druhu a rovnakej akosti platnými v deň a v mieste prevzatia tovaru na prepravu.

- § 2 Najvyššia suma odškodnenia je 17 zúčtovacích jednotiek za každý chýbajúci kilogram hrubej hmotnosti.
- § 3 Pri strate železničného vozidla, intermodálnej prepravnej jednotky alebo ich súčastí prepravovaných na vlastných kolesách a podaných na prepravu ako tovar je maximálne odškodnenie bez ďalšej náhrady škody vo výške bežnej hodnoty vozidla, intermodálnej prepravnej jednotky alebo ich súčastí platnej v deň a na mieste straty. Ak deň a miesto straty nemožno zistiť, je maximálne odškodnenie vo výške bežnej ceny platnej v deň a na mieste prijatia.
- § 4 Dopravca uhradí okrem toho dovozné, clo a iné výdavky zaplatené v súvislosti s prepravou tovaru, ktorý sa stratil, s výnimkou spotrebných daní za tovar, ktorý sa prepravuje v režime oslobodenom od zdanenia.

Článok 31 **Zodpovednosť pri úbytku**

- § 1 Pri preprave tovaru, u ktorého dochádza vzhľadom na jeho prirodzené vlastnosti spravidla k jeho úbytku, zodpovedá dopravca bez ohľadu na dĺžku prejdenej trate len za tú časť úbytku, ktorá prekračuje nasledujúce hodnoty:
- a) dve percentá hmotnosti u tovaru podaného v tekutom alebo vo vlhkom stave,
 - b) jedno percento hmotnosti u suchého tovaru.
- § 2 Na obmedzenie zodpovednosti podľa § 1 sa dopravca nemôže odvolať, ak sa dokáže, že strata podľa okolností prípadu nevyplýva z príčin, ktoré boli určujúce pre povolené hodnoty.
- § 3 Ak sa s jedným nákladným listom prepravuje niekoľko kusov tovaru, úbytok sa vypočíta pre každý kus tovaru osobitne, ak ich hmotnosť pri podaní je uvedená v nákladnom liste oddelene, alebo ak ich možno zistiť iným spôsobom.
- § 4 Pri úplnej strate tovaru alebo pri strate jednotlivých kusov tovaru sa pri výpočte výšky odškodnenia neberie do úvahy žiadna zrážka z dôvodu úbytku tovaru.
- § 5 Týmto článkom nie sú dotknuté články 23 a 25.

Článok 32 **Odškodnenie pri poškodení**

- § 1 Pri poškodení tovaru je dopravca povinný zaplatiť bez ďalšej náhrady škody odškodnenie zodpovedajúce zníženiu hodnoty tovaru. Pri výpočte tejto sumy sa použije ako základ percento, o ktoré sa zníži hodnota tovaru stanovená podľa článku 30 v mieste určenia.

- § 2 Odškodnenie nesmie prekročiť
- a) sumu, ktorá by sa zaplatila pri úplnej strate, ak je poškodením znehodnotená celá zásielka;
 - b) sumu, ktorá by sa zaplatila pri strate znehodnotenej časti, ak je poškodením znehodnotená iba časť zásielky.
- § 3 Pri poškodení železničného vozidla prepravovaného na vlastných kolesách a podaného na prepravu ako tovar, intermodálnej prepravnej jednotky a ich súčastí, je odškodnenie obmedzené výškou výdavkov na opravu bez ďalšej náhrady škody. Odškodnenie neprekročí sumu, ktorá by sa zaplatila v prípade straty.
- § 4 Dopravca je okrem toho povinný v rozsahu podľa § 1 uhradiť výdavky uvedené v článku 30 § 4.

Článok 33 **Odškodnenie pri prekročení dodacej lehoty**

- § 1 Ak prekročením dodacej lehoty vznikne škoda vrátane poškodenia, dopravca je povinný zaplatiť odškodnenie, ktoré však nesmie prekročiť štvornásobok dovozného.
- § 2 Pri úplnej strate tovaru sa nemôže zlučovať odškodnenie podľa § 1 spolu s odškodnením podľa článku 30.
- § 3 Pri čiastočnej strate tovaru nesmie odškodnenie podľa § 1 prekročiť štvornásobok dovozného pripadajúceho na nestratenú časť zásielky.
- § 4 Pri poškodení tovaru, ktoré nevzniklo v dôsledku prekročenia dodacej lehoty, sa poskytne odškodnenie podľa § 1 prípadne s odškodnením podľa článku 32.
- § 5 V žiadnom prípade nesmie byť odškodnenie podľa § 1 vrátane odškodnenia podľa článku 30 a 32 spolu vyššie ako odškodnenie pri úplnej strate tovaru.
- § 6 Ak bola dodacia lehota určená dohodou podľa článku 16 § 1, môžu byť v nej stanovené pravidlá odškodnenia, ktoré sa odchyľujú od § 1. Ak v tomto prípade došlo k prekročeniu dodacích lehôt podľa článku 16 § 2 až § 4, môže oprávnená osoba požadovať odškodnenie buď podľa tejto dohody alebo odškodnenie stanovené v § 1 až § 5.

Článok 34 **Odškodnenie pri udaní hodnoty**

Odosielateľ a dopravca sa môžu dohodnúť, že odosielateľ uvedie v nákladnom liste hodnotu tovaru, ktorá prevyšuje najvyššiu sumu uvedenú v článku 30 § 2. V tomto prípade sa najvyššia suma nahradí uvedenou sumou.

Článok 35

Odškodnenie pri udaní záujmu na dodaní

Odosielať a dopravca sa môžu dohodnúť, že odosielať pre prípad straty alebo poškodenia a pre prípad prekročenia dohodnutej dodacej lehoty uvedie zapísaním vyčíslenej sumy v nákladnom liste osobitný záujem na dodaní. Pri uvedení záujmu na dodaní môže byť okrem odškodnenia stanoveného v článkoch 30, 32 a 33 požadovaná náhrada ďalšej dokázanej škody až do výšky uvedenej sumy.

Článok 36

Strata práva na obmedzenie zodpovednosti

Obmedzenia zodpovednosti stanovené v článku 15 § 3, článku 19 § 6 a § 7, článku 30, článku 32 až 35 sa neuplatnia, ak sa dokáže, že škoda bola spôsobená konaním alebo nedbanlivosťou dopravcu buď s úmyslom takúto škodu spôsobiť, alebo z ľahkomyselnosti a s vedomím, že takáto škoda pravdepodobne vznikne.

Článok 37

Prepočet a úročenie

- § 1 Ak pri výpočte odškodnenia sa musia prepočítať sumy vyjadrené v zahraničnej mene, prepočítajú sa v kurze platnom v deň a v mieste zaplatenia odškodnenia.
- § 2 Oprávnená osoba si môže nárokovať úroky z odškodnenia vo výške päť % ročne, a to odo dňa reklamácie podľa článku 43, alebo ak nebola podaná reklamácia, odo dňa podania žaloby.
- § 3 Ak oprávnená osoba nepredloží dopravcovi doklady potrebné na konečné vybavenie reklamácie v ním stanovenej primeranej lehote, nepočítajú sa úroky v čase od uplynutia tejto lehoty do doby odovzdania týchto dokladov.

Článok 38

Zodpovednosť pri preprave železnica-more

- § 1 Pri preprave železnica-more po námorných linkách podľa článku 24 § 1 Dohovoru môže každý členský štát žiadosťou o zapísanie príslušnej poznámky do zoznamu liniek podliehajúcich týmto jednotným právnym predpisom doplniť dôvody pre oslobodenie od zodpovednosti podľa článku 23 z nižšie uvedených dôvodov, avšak len ako ich celku:
 - a) požiar, ak dopravca dokáže, že nevznikol jeho zavinením, zavinením kapitána, lodnej posádky, lodivoda alebo osôb, ktoré dopravca zamestnáva;
 - b) záchrana alebo pokus o záchranu života alebo majetku na mori;
 - d) nebezpečenstvo alebo nehody na mori alebo na iných splavných vodách.

- § 2 Dopravca sa môže odvolať na dôvody oslobodenia uvedené v § 1 len vtedy, ak dokáže, že strata, poškodenie alebo prekročenie dodacej lehoty vznikli na námornej linke v čase od začatia nakladania tovaru na loď až po skončenie jeho vyloženia.
- § 3 Ak sa dopravca odvoláva na dôvody oslobodenia od zodpovednosti uvedené v § 1, zodpovedá len vtedy, ak oprávnená osoba dokáže, že stratu, poškodenie alebo prekročenie dodacej lehoty zavinil dopravca, kapitán, lodná posádka, lodivod alebo osoby, ktoré dopravca zamestnáva.
- § 4 Ak námornú linku obsluhuje niekoľko podnikov zapísaných v zozname liniek podľa článku 24 § 1 Dohovoru, musia pre všetky podniky platiť rovnaké predpisy o zodpovednosti. Ak boli tieto podniky zapísané do zoznamu na žiadosť niekoľkých členských štátov, musí sa okrem toho najprv dosiahnuť súhlas medzi týmito štátmi o uplatňovaní predpisov o zodpovednosti.
- § 5 Opatrenia prijaté podľa § 1 a § 4 sa oznámia generálnemu sekretárovi. Vstúpia do platnosti najskôr po uplynutí 30 dní odo dňa, v ktorom generálny sekretár informoval o nich ostatné členské štáty. Na zásielky, ktoré sa nachádzajú na ceste sa tieto opatrenia nevzťahujú.

Článok 39 **Zodpovednosť pri jadrovej udalosti**

Dopravca je oslobodený od záväznej zodpovednosti podľa týchto jednotných právnych predpisov, ak škoda bola spôsobená jadrovou udalosťou a ak podľa vnútroštátnych predpisov štátu o zodpovednosti v oblasti jadrovej energie zodpovedá za túto škodu majiteľ jadrového zariadenia alebo osoba, ktorá ho zastupuje.

Článok 40 **Osoby, za ktoré zodpovedá dopravca**

Dopravca zodpovedá za svojich zamestnancov a iné osoby, ktorých službu využíva pri vykonávaní prepravy, ak si plnia z nej vyplývajúce úlohy. Prevádzkovatelia železničnej infraštruktúry, na ktorej sa uskutočňuje preprava, sa považujú za osoby, ktorých službu dopravca využíva pri vykonávaní prepravy.

Článok 41 **Iné nároky**

- § 1 Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa uplatnia tieto jednotné právne predpisy, možno uplatniť voči dopravcovi nárok na náhradu škody, bez ohľadu na jeho právnu podstatu, len za predpokladov a obmedzení stanovených v týchto jednotných právnych predpisoch.

- § 2 To isté platí pre nároky voči zamestnancom a iným osobám, za ktoré zodpovedá dopravca podľa článku 40.

Hlava IV Uplatňovanie nárokov

Článok 42 Súpis skutkovej podstaty

- § 1 Ak dopravca zistí, alebo ak sa domnieva, že došlo k čiastočnej strate alebo poškodeniu tovaru, alebo ak to tvrdí osoba oprávnená disponovať tovarom, dopravca je povinný podľa druhu škody bezodkladne, pokiaľ je to možné v prítomnosti oprávnenej osoby, vyhotoviť súpis skutkovej podstaty, v ktorom uvedie stav tovaru, jeho hmotnosť a pokiaľ je to možné tiež rozsah a príčinu škody, ako aj čas jej vzniku.
- § 2 Druhopsis súpisu skutkovej podstaty sa vydá bezplatne oprávnenej osobe.
- § 3 Ak oprávnená osoba neuzná zistenia uvedené v súpise skutkovej podstaty, môže požiadať, aby stav a hmotnosť tovaru, ako aj príčinu a rozsah škody zistil znalec určený stranami prepravnej zmluvy alebo súdom. Pre toto konanie platia vnútroštátne predpisy štátu, v ktorom sa zistenie koná.

Článok 43 Reklamácie

- § 1 Reklamácie z prepravnej zmluvy sa písomne zasielajú tomu dopravcovi, voči ktorému možno uplatňovať nároky súdnou cestou.
- § 2 Reklamácie môžu podávať osoby, ktoré sú oprávnené uplatňovať nároky voči dopravcovi súdnou cestou.
- § 3 Ak reklamáciu podáva odosielateľ, musí predložiť druhopsis nákladného listu. Inak musí predložiť súhlas prijímateľa alebo dokázať, že prijímateľ odmietol prevziať zásielku.
- § 4 Ak podáva reklamáciu prijímateľ, musí predložiť nákladný list, ak mu bol odovzdaný.
- § 5 Nákladný list, druhopsis nákladného listu a iné doklady, ktoré chce oprávnená osoba priložiť k reklamáci, sa predkladajú v origináli alebo v druhopise, ktorý musí byť na požiadanie dopravcu riadne overený.
- § 6 Na vybavenie reklamácie môže dopravca požiadať o predloženie nákladného listu, druhopsisu nákladného listu alebo originálu dobierkovej sprievodky, aby mohol v nich zaznamenať výsledok vybavenia.

Článok 44

Osoby oprávnené uplatňovať nároky súdnou cestou

- § 1 S výhradou § 3 a § 4 sú oprávnení súdnou cestou uplatňovať nároky z prepravnej zmluvy:
- a) odosielateľ do okamihu, keď prijímateľ
 - 1) vyplatil nákladný list
 - 2) prevzal tovar, alebo
 - 3) uplatnil práva prislúchajúce mu podľa článku 17 § 3 alebo článku 18 § 3;
 - b) prijímateľ od okamihu, keď
 - 1) vyplatil nákladný list,
 - 2) prevzal tovar alebo
 - 3) uplatnil práva prislúchajúce mu podľa článku 17 § 3 alebo článku 18 § 3;
- § 2 Právo prijímateľa podať žalobu však zanikne, akonáhle osoba označená prijímateľom podľa článku 18 § 5 vyplatila nákladný list, prevzala tovar alebo uplatnila svoje práva podľa článku 17 § 3.
- § 3 Na súdne uplatnenie nárokov na náhradu súm, ktoré boli zaplatené na základe prepravnej zmluvy, je oprávnený len ten, kto vykonal platbu.
- § 4 Na uplatnenie nárokov súdnou cestou z dobierok je oprávnený len odosielateľ.
- § 5 Odosielateľ je povinný pri uplatňovaní nárokov súdnou cestou predložiť druhopis nákladného listu. Inak musí predložiť súhlas prijímateľa, alebo dokázať, že prijímateľ odmietol prevziať tovar. Prípadne musí odosielateľ dokázať chýbanie alebo stratu nákladného listu.
- § 6 Prijímateľ musí pri uplatňovaní nárokov súdnou cestou predložiť nákladný list vtedy, ak mu bol odovzdaný.

Článok 45

Dopravcovia, voči ktorým možno uplatňovať nároky súdnou cestou

- § 1 S výhradou § 3 a § 4 možno uplatniť nároky z prepravnej zmluvy voči prvému, poslednému alebo tomu dopravcovi, ktorý vykonal časť prepravy, v priebehu ktorej nastali skutočnosti odôvodňujúce tento nárok.

- § 2 Ak pri preprave vykonávanej po sebe nasledujúcimi dopravcami je uvedený v nákladnom liste s jeho súhlasom dopravca zodpovedný za dodanie tovaru, možno uplatniť nároky súdnou cestou podľa § 1 voči nemu aj vtedy, ak nedostal ani tovar ani nákladný list.
- § 3 Nároky na vrátenie súm, ktoré boli zaplatené na základe prepravnej zmluvy, možno uplatniť súdnou cestou voči dopravcovi, ktorý túto sumu vybral, alebo voči dopravcovi, v prospech ktorého bola táto suma vybraná.
- § 4 Nároky vyplývajúce z dobierok možno uplatniť len voči dopravcovi, ktorý prevzal tovar na prepravu v mieste odoslania.
- § 5 Protizalobou alebo námietkami možno uplatniť nároky aj voči niektorému z iných dopravcov, než ktorí sú uvedení v § 1 až § 4, ak sa žaloba opiera o tú istú prepravnú zmluvu.
- § 6 Ak sa tieto jednotné právne predpisy uplatnia na vykonávajúceho dopravcu, možno uplatniť nároky súdnou cestou aj voči nemu.
- § 7 Ak má žalobca možnosť voľby medzi viacerými dopravcami, jeho právo voľby zanikne, akonáhle sa podá žaloba voči jednému z nich; platí to aj vtedy, ak má žalobca možnosť voľby medzi jedným alebo viacerými dopravcami a vykonávajúcim dopravcom.

Článok 46 **Súdna príslušnosť**

- § 1 Nároky vyplývajúce z týchto jednotných právnych predpisov možno uplatniť na súdoch členských štátov určených dohodou strán alebo na súde štátu, na území ktorého
- a) má obžalovaný trvalé bydlisko alebo trvalý pobyt, hlavný podnik, pobočku alebo obchodné miesto, prostredníctvom ktorých bola prepravná zmluva uzavretá,
 - b) sa nachádza miesto prevzatia tovaru na prepravu alebo miesto predpokladaného dodania tovaru.

Na iné súdy sa nemožno obrátiť.

- § 2 Ak na základe nároku vyplývajúceho z týchto jednotných právnych predpisov prebieha súdne konanie podľa § 1 na príslušnom súde, alebo bol týmto súdom v tomto spore vynesенý rozsudok, možno podať novú žalobu v rovnakej veci medzi tými istými stranami iba v prípade, ak rozhodnutie súdu, na ktorom bola podaná prvá žaloba, nie je možné vykonať v štáte, v ktorom je podaná nová žaloba.

Článok 47 **Zánik nárokov**

- § 1 Prevzatím tovaru oprávnenou osobou zanikajú všetky nároky voči dopravcovi z prepravnej zmluvy pri čiastočnej strate, poškodení alebo prekročení dodacej lehoty.

§ 2 Nároky však nezanikajú:

- a) pri čiastočnej strate alebo poškodení, ak
 1. stratu alebo poškodenie zistila oprávnená osoba podľa článku 42 pred prevzatím tovaru;
 2. zistenie, ktoré sa malo uskutočniť podľa článku 42, sa nekonalo len zavinením dopravcu;
- b) pri navonok nepoznateľnej škode, ktorú zistila oprávnená osoba až po prevzatí tovaru, ak
 1. požiadala o vykonanie zistenia podľa článku 42 ihneď po objavení škody a najneskôr sedem dní po prevzatí tovaru a
 2. ak okrem toho dokáže, že škoda vznikla v čase medzi prevzatím tovaru na prepravu a jeho dodaním;
- c) pri prekročení dodacej lehoty, ak oprávnená osoba uplatnila svoje práva v priebehu 60 dní u niektorého z dopravcov uvedených v článku 45 § 1;
- d) ak oprávnená osoba dokáže, že škoda bola spôsobená konaním alebo nedbanlivosťou s úmyslom takúto škodu spôsobiť alebo v ľahkomyseľnosti a s vedomím, že takáto škoda pravdepodobne vznikne.

§ 3 Ak bol tovar podľa článku 28 znovu podaný, zanikajú nároky pri čiastočnej strate alebo poškodení vyplývajúce z niektorej z predchádzajúcich prepravných zmlúv, ako keby sa jednalo o jednu zmluvu.

Článok 48 **Premlčanie**

§ 1 Nároky vyplývajúce z prepravnej zmluvy sa premlčujú po jednom roku. Premlčacia lehota však trvá dva roky pri nárokoch:

- a) na vyplatenie dobierky, ktorú dopravca vybral od prijímateľa;
- b) na vyplatenie výťažku z predaja vykonaného dopravcom;
- c) vyplývajúcich zo škody, ktorá bola spôsobená konaním alebo nedbanlivosťou s úmyslom takúto škodu spôsobiť alebo v ľahkomyseľnosti a s vedomím, že takáto škoda pravdepodobne vznikne;
- d) z niektorej z prepravných zmlúv predchádzajúcej novému podaniu v prípade uvedenom v článku 28.

§ 2 Premlčanie začína plynúť pri nárokoch

- a) na odškodnenie pri úplnej strate tridsiatym dňom po uplynutí dodacej lehoty;
- b) na náhradu škody pri čiastočnej strate, poškodení alebo prekročení dodacej lehoty dňom dodania;
- d) vo všetkých ostatných prípadoch dňom, od ktorého možno uplatňovať nárok.

Deň označený ako začiatok premlčacej lehoty sa do nej nikdy nezapočítava.

- § 3 Premlčanie neplynie odo dňa podania písomnej reklamácie podľa článku 43 až do dňa, v ktorom dopravca reklamáciu písomne zamietne a vráti k nej priložené doklady. Ak sa reklámii vyhovie čiastočne, premlčanie začne znovu plynúť pre tú časť reklamácie, ktorá zostala sporná. Ten kto sa odvoláva na podanie reklamácie, na vydanie rozhodnutia alebo na vrátenie dokladov, musí tieto skutočnosti dokázať. Ďalšie reklamácie, ktoré sa týkajú toho istého nároku, nemajú za následok prerušenie premlčania.
- § 4 Protizalobou ani námietkami nemožno uplatniť premlčané nároky.
- § 5 Inak platí pre neplynutie a prerušenie premlčania vnútroštátne právo.

Hlava V

Vzájomné vzťahy medzi dopravcami

Článok 49

Vyúčtovanie

- § 1 Každý dopravca, ktorý pri podaní alebo dodaní tovaru vybral výdavky alebo iné pohľadávky vyplývajúce z prepravnej zmluvy, alebo má povinnosť ich vybrať, je povinný zaplatiť zúčastneným dopravcom na nich pripadajúci podiel. Spôsob platenia sa upraví dohodou medzi dopravcami.
- § 2 Článok 12 platí tiež pre vzťahy medzi za sebou nasledujúcimi dopravcami.

Článok 50

Právo na postih

- § 1 Ak dopravca zaplatil odškodnenie podľa týchto jednotných právnych predpisov, má právo na postih voči dopravcom zúčastneným na preprave podľa nasledujúcich ustanovení:
 - a) dopravca zodpovedá výlučne za škodu, ktorú sám spôsobil;
 - b) ak škodu spôsobili viacerí dopravcovia, každý z nich zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil; ak takéto rozdelenie nie je možné, odškodnenie sa rozdelí medzi dopravcov podľa písmena c);
 - c) ak nemožno dokázať, ktorý dopravca spôsobil škodu, rozdelí sa odškodnenie medzi všetkých dopravcov s výnimkou tých, ktorí dokážu, že škodu nespôsobili; rozdelenie sa vykoná v pomere príslušného podielu úhrady za prepravu pripadajúceho na dopravcov.

- § 2 Pri platobnej neschopnosti niektorého z týchto dopravcov sa rozdelí podiel na neho pripadajúci a ním nezaplatený medzi všetkých ostatných dopravcov zúčastnených na preprave, a to v pomere podielu úhrady za prepravu, ktorý na nich pripadá.

Článok 51 **Konanie pri postihu**

- § 1 Dopravca, voči ktorému sa uplatňuje postih podľa článku 50, nemôže poprieť právoplatnosť platby zaplatenej dopravcom, ktorý uplatňuje tento postih, ak bolo odškodnenie stanovené súdnou cestou a ak skôr menovaný dopravca bol príslušným spôsobom oboznámený s právnym sporom a týmto spôsobom mal možnosť do neho vstúpiť. Príslušný súd v predmetnej veci určí lehoty pre oznámenie sporu a pre vstup do neho.
- § 2 Dopravca, ktorý uplatňuje postih, musí žalovať jednou a tou istou žalobou všetkých dopravcov, s ktorými sa nedohodol zmierlivo, inak stráca právo na postih voči nežalovaným dopravcom.
- § 3 Súd má povinnosť v jednom a tom istom rozsudku rozhodnúť o všetkých postihoch, ktorými sa zaoberá.
- § 4 Dopravca, ktorý chce uplatniť právo na postih súdnou cestou, môže uplatniť svoj nárok na príslušnom súde štátu, v ktorom má jeden z dopravcov hlavný podnik, pobočku alebo obchodné miesto, prostredníctvom ktorých bola uzavretá prepravná zmluva.
- § 5 Ak sa má podať žaloba voči viacerým dopravcom, žalujúci dopravca má možnosť voľby medzi príslušnými súdmi podľa § 4.
- § 6 Konanie pri postihu sa nesmie spájať s konaním o odškodnení, ktoré iniciovala oprávnená osoba na základe prepravnej zmluvy.

Článok 52 **Dohody o postihu**

Dopravcovia môžu uzavrieť medzi sebou dohody, ktoré sa odchyľujú od článkov 49 a 50.